

Samlenotat vedr. Elfenbenskysten

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Der forventes en politisk drøftelse af situationen i Elfenbenskysten, der er tiltagende bekymrende som resultat af den politiske krise i landet. Der har i de seneste dage været hårde kampe i Abidjan med mange dræbte og sårede. Den tidligere præsident Gbagbo kontrollerer fortsat en del af byen, mens den demokratisk valgte præsident Ouattaras tropper menes at kontrollere resten af landet. Der er rapporter om alvorlige menneskerettighedskrænkelser. EU forventes at opretholde presset på Gbagbo for at træde tilbage, opfordre begge parter til at stoppe blodsudgydelserne og forlange en uvildig undersøgelse af menneskerettighedskrænkelser.

2. Baggrund

Den tidligere præsident Laurent Gbagbo nægter fortsat at træde tilbage og overlade magten til den demokratisk valgte præsident Alassane Ouattara. Situationen har nu borgerkrigs-lignende karakter. I løbet af sidste uge trængte tropper fra Force Nouvelle, der støtter Ouattara, frem i landet uden at møde den store modstand og omkring torsdag den 31. marts 2011 den kommercielle hovedstad Abidjan. En af grundene til, at Ouattaras styrker kunne gøre hurtige fremskridt var angiveligt, at mange af Gbagbos tropper flygtede eller skiftede side.

I de seneste dage har der fundet hårde kampe sted mellem de to fraktioner i Abidjan. Den tidligere præsident Laurent Gbagbo, bistået af en hård kerne af tilhængere, kontrollerer fortsat et område omkring præsidentpaladset og en nærliggende kaserne. Ouattaras tropper menes at kontrollere resten af byen og landet. Der meldes om mange dræbte og sårede, både civile og kombattanter. Der er endvidere rapporter om, at der fandt en massakre sted i byen Duékoué i den vestlige del af Elfenbenskysten, og at der er fundet en massegrav med hundredvis af lig. Det er endnu ikke klart, hvem der er ansvarlig herfor.

FN's Sikkerhedsråd har den 30. marts vedtaget resolution 1975, der opfordrer til et øjeblikkeligt ophør af voldshandlingerne i Elfenbenskysten, forlanger at Gbagbo træder tilbage og indfører sanktioner mod Gbagbo selv, hans hustru og tre af hans nærmeste allierede. Resolutionen opfordrer også FN-styrken i landet (UNOCI) til at bruge alle til rådighed værende midler for at beskytte civilbefolkningen. FN-styrken i landet har på baggrund af denne resolution blandt andet bombarderet Gbagbos tunge våben, der havde været brugt mod civile.

Konflikten har givet anledning til plyndringer i mange kvarterer i Abidjan, bl.a. områder beboet af vestlige statsborgere. FN-tropper og franske soldater er rykket ud for at beskytte dem. Franske tropper har nu taget kontrol med lufthavnen i Abidjan, og hundredvis af udenlandske statsborgere har søgt tilflugt i den franske militærlejr. Den humanitære situation er stadig meget usikker, og de hårde kampe har ført til mange tusinde internt fordrevne og flygtninge, og der er et akut behov for øget humanitær bistand. Udenrigsministeriet har den 1. april givet 10 millioner kr. via International Røde Kors. I marts blev der bevilliget 10 mio. kr. til UNHCRs

humanitære indsatser, samt 2 mio. kr. til Dansk Flygtningehjælp og 1 mio. kr. til Dansk Røde Kors gennem deres nødhjælpapuljer, der er finansieret af Udenrigsministeriet.

EU indførte den 22. december 2010 målrettede sanktioner mod Elfenbenskysten for at presse Gbagbo til at trække sig. Siden er sanktionerne blevet strammet i flere omgange. Der har gennem nogle uger været arbejdet på en yderligere styrkelse af sanktionsregimet. Denne ændring fastholdes, indtil situationen er afklaret og i forlængelse af FN's resolution 1975, hvorefter det – afhængigt af udfaldet - kan komme på tale helt eller delvist at løfte sanktionerne. Det er generelt vurderingen, at EU-sanktionerne har været effektive, eftersom Gbagbo er kommet i pengehød, og det forhold, at han ikke har kunnet betale sine styrker, vurderes at have medvirket til de mange deserteringer og dermed til Ouattaras hastige fremmarch.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Der forventes en politisk drøftelse af situationen i Elfenbenskysten og eventuelt vedtagelse af rådskonklusioner. Drøftelsen forventes at berøre både den politiske, sikkerhedsmæssige og humanitære situation samt eventuelt fremtiden for så vidt angår sanktionsregimet.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side er det opfattelsen, at et enigt EU må opretholde det politiske og økonomiske pres på Gbagbo for øjeblikkeligt at trække sig tilbage og stoppe modstanden. Endvidere bør EU opfordre begge parter til at ophøre med blodsudgydelserne og sikre, at der ikke begås overgreb mod civile. Endeligt bør EU arbejde for, at der, så snart situationen tillader det, gennemføres en uvildig undersøgelse af menneskerettighedskrænkelser begået under konflikten, og at de ansvarlige – uanset hvilken side de er på – stilles til ansvar.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der vil være enighed i EU kredsen om den af regeringen støttede linje.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Situationen i Elfenbenskysten blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 18. marts 2011.